

INDOKOLÁSOK TÁRA

83. szám

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2026. október 22., csütörtök

Tartalomjegyzék

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végző előterjesztői indokolás az egyes törvényeknek a gyermekek jogainak és biztonságának megerősítését célzó módosításáról szóló 2026. évi LXII. törvényhez	716
Végző előterjesztői indokolás az üzemanyag-áremelkedésre tekintettel a kereskedelmi gázolaj adó-visszatérítésének növelése érdekében a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény módosításáról szóló 2026. évi LXIII. törvényhez	720
Végző előterjesztői indokolás az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény és az egészségügyben működő szakmai kamarákról szóló 2006. évi XCVII. törvény módosításáról szóló 2026. évi LXIV. törvényhez	720
Végző előterjesztői indokolás az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra tekintettel kihirdetett veszélyhelyzeti rendeletek törvényi szintre emeléséről szóló 2026. évi XIV. törvény módosításáról szóló 2026. évi LXV. törvényhez	724
Végző előterjesztői indokolás a büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló 2026. évi LXVI. törvényhez	725
Végző előterjesztői indokolás az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvénynek, valamint a szőlészetről és borászatról szóló 2020. évi CLXIII. törvénynek a szőlő arany színű sárgaság növénybetegséggel kapcsolatos módosításáról szóló 2026. évi LXVII. törvényhez	739

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

az egyes törvényeknek a gyermekek jogainak és biztonságának megerősítését célzó módosításáról szóló 2026. évi LXII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése alapján minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Az ebből fakadó állami intézményvédelmi kötelezettség teljesítése olyan tényleges és hatékony szabályozást igényel, amely a gyermekeket érő valós veszélyek megelőzésére, felismerésére és kezelésére alkalmas. A gyermekvédelmi szabályozás eredményessége ezért mindenekelőtt abban mérhető, hogy a jogi és intézményi eszközök képesek-e a gyermekeket érő tényleges kockázatokra megfelelő és időben érkező választ adni.

A Javaslat ennek megfelelően a gyermekeket érő tényleges veszélyekre koncentrál. A védelem középpontjába a pornográf és életkornak nem megfelelő szexuálisan tartalmak, a gyermekek szexuális kizsákmányolása és bántalmazása, a szexuális célú kapcsolatfelvétel és manipuláció, valamint más, a gyermekek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését kedvezőtlenül befolyásoló tartalmak kerülnek. A szabályozás technológiaselemleges, és figyelemmel van a digitális környezetben megjelenő gyermekvédelmi kockázatokra is.

A Javaslat a bűnügyi nyilvántartási rendszer érintett szabályait is módosítja. A módosítás fenntartja a gyermekek védelmét szolgáló adatmegismerés lehetőségét, ugyanakkor a hozzáférést előzetes hatósági kontrollhoz köti, és további adatvédelmi, valamint technikai garanciákat állapít meg.

A Javaslat megerősíti a gyermekek védelmét a közterületi kommunikáció terén is. A közterületi kommunikáció sajátossága, hogy annak megtekintése a gyermek vagy törvényes képviselője döntésétől jellemzően független: a gyermek számára nem áll rendelkezésre korhatár-besorolás, szülői felügyeleti eszköz vagy más olyan lehetőség, amellyel a számára súlyosan káros tartalommal való találkozás elkerülhető lenne. Ez indokolja annak kimondását, hogy a gyermeknek joga van ahhoz, hogy közterületen vagy más, bárki számára hozzáférhető nyilvános helyen ne legyen kitéve olyan vizuális, audiovizuális vagy hangalapú kommunikációnak, amely objektíve alkalmas testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására. A kapcsolódó reklám- és választási szabályok biztosítják e követelmény ágazati érvényesülését.

A Javaslat további kiemelt célja a kórházi ellátásra egészségi állapotuk alapján már nem szoruló, azonban rendezetlen családi, szociális vagy gyermekvédelmi helyzetük miatt egészségügyi intézményben rekedt csecsemők helyzetének mielőbbi rendezése. A Javaslat alapvetően rögzíti, hogy egy gyermek egészségügyi intézményben való tartózkodása nem tarthat tovább annál, mint amit egészségi állapota indokol; a családi, szociális vagy gyermekvédelmi helyzet rendezetlensége nem eredményezheti a szükségtelen kórházi tartózkodás elhúzódását. A Javaslat ezen túlmenően specifikusan a kórházi ellátásban rekedt csecsemők helyzetének mielőbbi rendezés érdekében meghatározza a kórházi ellátásban rekedt csecsemő (a Javaslat szövegezése szerint: a születését követően egészségügyi intézményben rekedt gyerek) fogalmát, értesítési kötelezettséget ír elő, és az egységes gyámhatósági gyakorlat érdekében előírja, hogy ilyen esetben a kórház értesítését követően kötelezően, hivatalból kell nevelésbe vétel iránti eljárást indítani és ennek keretében mielőbb a lehető legteljesebb helyzetértékelést kell végezni a gyermek mielőbbi sorsrendezése érdekében.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1–4. §

A Javaslát e §-okban a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) több rendelkezését módosítja.

A Gyvt. 6. §-ának kiegészítése új gyermeki jogként rögzíti a gyermekek közterületi és más, bárki számára szabadon hozzáférhető nyilvános helyen megjelenő, fejlődésüket súlyosan károsan befolyásoló vizuális, audiovizuális vagy hangalapú kommunikációval szembeni védelmét. A közterületi kommunikáció sajátosságaira tekintettel a gyermekek annak megtekintését jellemzően nem tudják elkerülni, és annak esetében nem állnak rendelkezésre a médiaszolgáltatásoknál vagy digitális szolgáltatásoknál alkalmazható korhatár- vagy szülői kontrollmechanizmusok. A rendelkezés ezért objektív, a gyermekre gyakorolt (a testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására alkalmas) hatáson alapuló követelményt fogalmaz meg.

A Gyvt. 6/A. §-ának módosítása a pornográf és életkornak nem megfelelő szexuális tartalmakra, a gyermekek szexuális kizsákmányolására, szexuális erőszakra, a szexuális célú manipulációra vagy erre irányuló kapcsolatfelvételre, valamint más, a gyermek fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására alkalmas tartalmakra koncentrál, a gyermek életkorának és fejlettségi szintjének, valamint a tartalom jellegének és megjelenítési körülményeinek figyelembevétele mellett. A technológiaselemleges megfogalmazás biztosítja, hogy a védelem a digitális környezetben is érvényesüljön.

Az új 9/A. § alapvető jelleggel biztosítja, hogy a gyermek egészségügyi intézményben való tartózkodása ne tartson tovább annál, mint amit egészségi állapota indokol. A gyermek számára a családi környezet, illetve ennek hiányában a megfelelő gyermekvédelmi ellátás mielőbbi biztosítása elsőbbséget élvez az indokolatlan kórházi tartózkodással szemben.

A XX. Fejezet új rendelkezései a kórházi ellátásban rekedt csecsemők helyzetének mielőbbi rendezését szolgálják. A gyakorlati tapasztalatok szerint a gyermek kórházban maradásának hátterében rendkívül eltérő élethelyzetek állhatnak: átmeneti szociális krízis, lakhatási vagy megélhetési nehézség, a szülői támogatás hiánya, gyermekvédelmi veszélyeztetettség vagy olyan körülmény, amely a gyermek családban történő nevelését hosszabb távon sem teszi lehetővé.

A Javaslát meghatározza a kórházi ellátásban rekedt csecsemő (a Javaslát szövegezése szerint: a születését követően egészségügyi intézményben rekedt gyerek) fogalmát. A kórházi ellátás szükségességének megszűnését, és a kórház ezzel kapcsolatos értesítését követően kötelezően, hivatalból kell nevelésbe vétel iránti eljárást indítani. A Javaslát célja annak biztosítása, hogy egyértelműsítse és országosan egységesítse a kórházi értesítés kézhezvétele után követendő eljárásrendet (ebben jelenleg nem egységes a megyék gyakorlata). Ehhez a szakmai észrevételek fényében nem szükséges egy teljesen új eljárás intézményesítése, hanem a meglévő eljárási keretek között kell a megyék gyakorlatai között megfigyelhető eltéréseket kiküszöbölni és egyértelművé tenni, hogy a kórházi értesítést követően a gyámhatóságok késedelem nélkül kötelesek az eljárásukat megindítani és annak keretében a lehető legteljesebb helyzetértékelést végezni.

A módosítás ezzel összefüggésben kifejezésre juttatja azt az elvárást, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerinti, az örökbefogadással kapcsolatban több ponton előírt, a gyermek születésétől számított hathetes időszak mint moratórium nem eredményezheti a gyermek további sorsának rendezésére irányuló gyámhatósági intézkedések elhalasztását. A hathetes időtartam Ptk. szerinti relevanciája az, hogy ezalatt egyes esetekben az örökbefogadáshoz adott szülői hozzájárulás még visszavonható, illetve a gyermek egészségügyi intézményben történő hátrahagyásához kapcsolódó, szülői hozzájárulás nélkül történő örökbefogadás törvényi feltételei csak az időtartam elteltével állapíthatók meg véglegesen. A módosítás ezért kifejezetten rögzíti, hogy e hathetes időtartamok folyamatban léte nem akadályozza a nevelésbe vétel iránti eljárás gyámhatóság általi megindításának, lefolytatásának, a tényállás tisztázásának és a gyermek további sorsának rendezéséhez szükséges intézkedések előkészítésének.

A gyámhatóságnak az eljárást úgy kell lefolytatnia, hogy amennyiben a szükséges döntés törvényi feltételei csak a hathetes időtartam elteltével következnek be, a döntés ezt követően haladéktalanul meghozható legyen. A szabály egyúttal éppen az érintett gyermekek érdekében rögzíti, hogy az eljárás nem akadályozza az azonnali gyermekvédelmi vagy gyámhatósági intézkedések megtételét, egyúttal garanciális jelleggel, kormányrendeleti

szinten részletezendő alapelvként előírja, hogy a szükségessé váló további eljárásokat összehangoltan, a szükségtelen párhuzamosság elkerülésével kell lefolytatni.

Ehhez kapcsolódóan részletesebbé válnak a nevelésbe vétel iránti eljárás bizonyítási szabályai is, az eredeti Javaslat szerinti előzetes gyermekvédelmi helyzetfelméréssel elérni kívánt szabályozási cél ekként a nevelésbe vétel iránti eljárás keretében lefolytatandó bizonyítási eljárás követelményeiként kerülnek rögzítésre. A gyámhatóságnak e szerint nyolc napon belül meg kell indítania a szükséges adat- és iratbeszerzéseket, fel kell használnia a születendő gyermek haza nem adhatóságával kapcsolatos korábbi eljárásban keletkezett bizonyítékokat, ideértve elsődlegesen az ott született döntést, de az ezzel kapcsolatos érdemi döntés hiányában is be kell szerezni az ott keletkezett releváns iratokat. A megkeresett szervek számára tizenöt napos adatszolgáltatási határidő kerül meghatározásra. A gyámhatóság környezettanulmány és az egyéb bizonyítékok alapján vizsgálja a hazagondozás (a családba történő visszaküldés, illetve visszailleszkedés), a hozzátartozói gondoskodás, illetve a gyermekvédelmi gondoskodás lehetőségét, és figyelemmel van az örökbefogadás lehetőségére is. Külön garanciális elemként jelenik meg a szülő személyes meghallgatása és – érdekkellentét vagy a törvényes képviselő hiányossága esetén – a gyermek önálló képviselőjének biztosítása.

5. §

A rendelkezés a gazdasági reklámtevékenység szabályait igazítja a Gyvt. módosított gyermekvédelmi rendelkezéseihez. A rendelkezés a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény 8. § (1a) bekezdésének gyermekvédelmi szabályait hozza összhangba a Gyvt. új 6/A. §-ával. Az új (1b) bekezdés a közterületi reklámokkal szemben állapít meg külön gyermekvédelmi követelményt. A rendelkezés technológiasemleges módon tiltja az olyan, közterületen vagy más szabadon hozzáférhető nyilvános helyen megjelenő reklámot, amely tartalma, képi vagy hanghatása, illetve megjelenítési módja alapján objektíve alkalmas a gyermekek fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen indokolatlan félelem, szorongás vagy pszichés megterhelés előidézésével.

6–9. §

A Javaslat a nyilvántartáshoz való hozzáférést kérelemhez, annak indokolásához, valamint a bünygyi nyilvántartó szerv előzetes kontrolljához köti. A bünygyi nyilvántartó szerv a kérelmet soron kívül bírálja el, és jogosult a megalapozatlan, illetve nem igazolt kérelmek alapján történő intézkedést megtagadni. A módosítás célja annak biztosítása, hogy a gyermekvédelmi célú adatmegismerés fennmaradjon, ugyanakkor a rendkívül érzékeny bünygyi személyes adatok kezelése a szükséges és arányos mértékre korlátozódjon, megfelelő hatósági és technikai garanciák mellett.

A megújult felület fejlesztési igényére figyelemmel átmeneti időszak biztosítása indokolt. Eszerint a bünygyi nyilvántartó szerv a módosítással megállapított rendelkezéseknek megfelelő hozzáférést a felületnek a Javaslat szerinti feltételeknek megfelelő rendelkezésre állását követően haladéktalanul, de legkésőbb 2027. február 1-jétől biztosítja.

10–12. §

A rendelkezés a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) gyermekvédelmi szabályait hozza összhangba a Gyvt. új 6/A. §-ával. A műsorszámok korhatár-besorolásánál a korábbi, egyes identitások és szexuális irányultságok megjelenítésére épülő szempontokat objektív gyermekvédelmi tartalmi mérce váltja fel. A módosítás egyértelművé teszi, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 6/A. §-ába ütköző tartalom csak akkor tartozik az Mttv. szerinti V. kategóriába, ha a műsorszám a súlyosabb, VI. kategória feltételeinek nem felel meg. Ez fenntartja az V. és VI. kategória közötti elhatárolást, és kizárja, hogy például a VI. kategóriába tartozó pornográf vagy más súlyosan káros tartalom az általános Gyvt.-hivatkozás miatt az enyhébb V. kategóriába kerüljön.

Ugyanez a megközelítés érvényesül annak meghatározásakor, hogy mely műsorszám nem minősülhet közérdekű közleménynek vagy társadalmi célú reklámnak.

Az Mttv. 179. §-ának módosítása az Európai Unió más tagállamának joghatósága alatt álló médiaszolgáltatókkal kapcsolatos eljárást igazítja az uniós jog követelményeihez azáltal, hogy megszünteti az automatikus intézkedéskezdményezési kötelezettséget, és az intézkedés szükségességének mérlegelését lehetővé tevő szabályozást állapít meg.

13. §

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény értelmében a nevelési-oktatási intézmény saját pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján és az intézményben iskolaegészségügyi szolgálatot ellátó szakemberen és az intézménnyel kötött együttműködési megállapodással rendelkező állami szervén kívül más személy vagy szervezet tanórai vagy egyéb, tanulók részére tartott foglalkozás keretében szexuális kultúrával, nemi élettel, nemi irányultsággal, szexuális fejlődéssel, a kábítószer fogyasztás káros hatásaival, az internet veszélyeivel és egyéb testi és szellemi egészségfejlesztéssel kapcsolatos foglalkozást csak akkor tarthat, ha jogszabályban kijelölt szerv nyilvántartásba vette. A módosító rendelkezés az ilyen foglalkozáson tiltott tartalmat a Gyvt. 6/A. §-ában foglalt tilalmakhoz harmonizálja.

14. §

A módosítás a családok védelméről szóló 2011. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Csvt.) 5/A. §-ának a törvényjavaslat által bevezetni kívánt új gyermekvédelmi szabályozással való összhangját teremti meg.

A Javaslat a Gyvt. új 6/A. §-ában újraszabályozza a tizennyolc éven aluliak számára hozzáférhetővé tehető, illetve terjeszthető tartalmakra vonatkozó követelményeket. A Csvt. 5/A. §-a jelenleg ugyanezen szabályozási tárgyban, részben eltérő tartalommal állapít meg tilalmat. A Gyvt. új 6/A. §-ának elfogadása mellett ezért a Csvt. 5/A. §-ának változatlan fenntartása az azonos tárgyú törvényi rendelkezések közötti tartalmi ellentmondást, illetve a jogalkalmazás szempontjából bizonytalanságot eredményezne. A módosítás ezért a Csvt. 5/A. §-ában önállóan meghatározott tartalmi tilalom helyett a Gyvt. 6/A. §-ában meghatározott egységes gyermekvédelmi mércére utal, ezáltal biztosítva az azonos szabályozási tárgyra vonatkozó rendelkezések tartalmi összhangját és a jogrendszer koherenciáját.

15–17. §

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény módosítása a gyermekek közterületi kommunikációval szembeni védelmének kampányidőszakban történő érvényesülését biztosítja. A Javaslat kimondja, hogy a választási plakátok készítése és használata során is érvényesül a Gyvt. 6. § (8) bekezdésében meghatározott gyermekvédelmi követelmény. A választási kampány politikai jellege önmagában nem indokolja, hogy a gyermekek a közterületen elkerülhetetlenül megjelenő, fejlődésük kedvezőtlen befolyásolására objektíve alkalmas tartalmakkal szemben alacsonyabb szintű védelemben részesüljenek.

A politikai reklámokra és politikai hirdetésekre vonatkozó rendelkezés ugyanezt a követelményt érvényesíti. A módosítás nem valamely politikai álláspont vagy vélemény tartalmának korlátozására irányul, hanem a kommunikáció gyermekekre gyakorolt objektív hatásához kapcsol egységes gyermekvédelmi mércét.

18. §

Hatálybaléptető rendelkezések. A kórházban rekedt csecsemőkkel kapcsolatos gyámhatósági feladatok szabályaival kapcsolatban, a szükséges kormányrendeleti szintű szabályok átvezetése, módosítása érdekében indokolt az érintett törvényi rendelkezések későbbi hatálybaléptetése.

19. §

Sarkalatoszáradék.

Végző előterjesztői indokolás

az üzemanyag-áremelkedésre tekintettel a kereskedelmi gázolaj adó-visszatérítésének növelése érdekében a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény módosításáról szóló 2026. évi LXIII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A törvénymódosítás a kereskedelmi gázolaj áremelkedéséből fakadó negatív hatások kompenzálását célozza.

*RÉSZLETES INDOKOLÁS***1. §**

A rendelkezés a kereskedelmi gázolaj vonatkozásában év végéig 25 forinttal magasabb összegű jövedéki adó visszaigénylést biztosít.

2. §

Hatálybalépítő rendelkezés.

Végző előterjesztői indokolás

az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény és az egészségügyben működő szakmai kamarákról szóló 2006. évi XCVII. törvény módosításáról szóló 2026. évi LXIV. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvényhez kapcsolódó indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján az Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A Magyar Orvosi Kamara köztestületi szerepének megerősítése, valamint az orvosi szakmai önkormányzatiság intézményrendszer helyreállításának érdekében indokolt azon közfeladatok és jogosítványok helyreállítása, amelyek a 2023. évi jogszabálmódosításokat megelőzően a Kamara feladatkörébe tartoztak, biztosítva ezáltal az orvosi hivatás egységes szakmai és etikai önszabályozását.

A törvény célja a megbízhatóság erősítése, az egészségügyi ellátás szakmai színvonalának emelése, valamint annak biztosítása, hogy az egészségügyi szakmai kamarák ismét érdemi közreműködői legyenek az ágazatot érintő jogalkotási és szakpolitikai döntések előkészítésének.

Továbbá a törvény hozzájárul a szakmai önkormányzat, az állami egészségügyi igazgatás és az egészségügyi szolgáltatók közötti együttműködés erősítéséhez, valamint az egészségügyi rendszer működésének kiszámíthatóságához.

A törvény olyan szabályozási környezet kialakítását szolgálja, amely erősíti az egészségügyi szakmai kamarák és az állam közötti intézményes együttműködés kiszámíthatóságát, átláthatóságát, valamint hosszú távon fenntartható kereteinek a megteremtését.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

Hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmaz az etikai eljárások Magyar Orvosi Kamarához történő átadása kapcsán.

2. §

A módosítás megerősíti az egészségügyben működő szakmai kamarák köztestületi szerepét, és bővíti közreműködési jogosítványait annak érdekében, hogy az egészségügyi ellátórendszert érintő szakmai döntések előkészítésében és véleményezésében érdemben részt vehessenek.

A módosítás biztosítja, hogy az egészségügyben működő szakmai kamarák a feladatkörüket érintő jogszabályok és jogszabály-módosítások kezdeményezésével élhessenek, valamint az egészségpolitikai jogalkotás koncepcionális szakaszába is bevonásra kerüljenek. A közigazgatási egyeztetés során fennálló véleményezési joguk változatlanul megmarad.

A szakmai szabályozás fejlesztése érdekében a kamarák jogosultak egészségügyi szakmai irányelvek, ellátási protokollok és módszertani levelek véleményezésére, közreműködnek a továbbképzések szakmai tartalmának kialakításában, a kötelező továbbképzések témaköreinek meghatározásában, valamint részt vesznek a szakmai, tárgyi és személyi minimumfeltételek kidolgozásában.

A szakmai kamarák részt vesznek továbbá a szakmai képzőhelyek akkreditációjában, a szakképzések minősítésében, továbbá véleményezik az egészségpolitika, az egészségügyi tevékenység szervezeti és működési rendjét, valamint fejlesztési irányait érintő állami, egészségbiztosítási és önkormányzati döntések tervezeteit.

A szakmai önkormányzat intézményes részvételének biztosítása érdekében a szakmai kamarák – szakterületüknek megfelelően – tanácskozási joggal rendelkező tagot delegálhatnak a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi gyógyintézetek és az egészségtudományi felsőoktatási intézmények klinikai központjainak kórházi felügyelő tanácsaiba, illetve klinikai központi tanácsaiba.

A Kamarák a transzparencia biztosítás érdekében évente tájékoztatják az Országgyűlés illetékes szakmai bizottságát tevékenységükről, az egészségügyi szakmai önkormányzat működésének tapasztalatairól, valamint a hivatás helyzetéről.

3. §

A módosítás biztosítja, hogy az egészségügyi intézmények pályázati úton történő vezetői kinevezéseinek előkészítése során, valamint háziorvosok, házi gyermekorvosok, fogorvosok e munkakörben, munkavégzésre irányuló jogviszony keretében történő foglalkoztatása és a foglalkoztatásnak a foglalkoztató kezdeményezésére történő megszüntetése tekintetében a szakmai kamarákat véleményezési jog illesse meg. A kamarák továbbá véleményezhetik a jelölt vezetői alkalmasságát is.

4. §

A módosítás lehetővé teszi, hogy – a hatékonyabb működés érdekében – a kamarák területi szervezetei a törvényi és alapszabályi keretek között feladataikat más területi szervezettel közösen létrehozott területi szervek útján is elláthassák.

5. §

A módosítás lehetővé teszi, hogy az országos és területi szervezetek mellett a szakmai kamarákon belül szakmai szervezetek (tagozatok, kollégiumok vagy egyéb szakmai szervezeti egységek) működjenek, elősegítve az egyes szakterületek sajátosságainak megfelelő érdekképviselést és szakmai együttműködést.

6. §

A módosítás értelmében a küldöttközgyűlés tagjait 4 éves ciklusra lehet választani, a 4 éves választási ciklus kezdő- és záróidőpontjának meghatározási módját pedig a törvény az alapszabályra bízta.

7. §

A módosítás a teljes munkaidőben kamarai feladatot ellátó tisztségviselők díjazásának alapvető szabályait az alapszabály határozza meg, biztosítva a közfeladat ellátásához szükséges megfelelő működési feltételeket és az átlátható javadalmazási rendszert.

8. §

A módosítás meghosszabbítja a kamarai választási eljárás egyes határidőit annak érdekében, hogy a jelöltállítás, a választások előkészítése és lebonyolítása megfelelő időkeretben történhessen.

A módosítás rögzíti, hogy a tisztségviselők azonos tisztségre csak két választási ciklusra választhatók meg és egyben egy 10 éves összesített időkorlátot állít arra az esetre, ha a tisztségviselők megbízatásukat egy vagy több választási ciklust érintően nem annak teljes időtartamában látták el. A módosítás kapcsán a törvény az átmeneti rendelkezések között rögzíti, hogy azon választott kamarai tisztségek esetében, ahol a kamarai tisztség további viselése a törvény alapján az adott tisztségben eltöltött megelőző időszak alapján feltételhez kötött, és ezen időbeli korlátok fennállása esetén a tisztségre az érintett személy a továbbiakban már nem választható meg, a tisztségben korábban eltöltött időszakként bármely, az érintett tisztségre történő ismételt megválasztást megelőző tisztségviselés időtartama beleszámít, függetlenül a törvény hatályba lépésének időpontjától.

9. §

A munkaidő-kedvezmény nemcsak a választott tisztségviselőket, hanem a szakmai kamarák ügyintéző szerveinek nem tisztségviselő tagjait is illeti, elismerve az általuk ellátott köztisztviselői feladatok jelentőségét.

10. §

A módosítás visszaállítja a Magyar Orvosi Kamara tekintetében a kamarai tagsági kötelezettséget, így egészségügyi tevékenységet orvosok esetében is csak az végezhet, aki tagja a szakmai kamarának. Az egységes tagság biztosítja, hogy a Kamara valamennyi tagja tekintetében egységes szakmai és etikai követelményeket érvényesíthessen, valamint teljes körűen elláthassa törvényben meghatározott közfeladatait.

11. §

A módosítás – különös figyelemmel az egyes kamarák eltérő szervezet-méretére, taglétszámából is adódó egyes sajátosságaira is – rögzíti, hogy a kamarai tagsági jogviszony létrejöttére és megszűnésére vonatkozó részletszabályokat e törvény keretei között a szakmai kamarák alapszabályai határozzák meg.

12. §

A szakmai-etikai eljárások részletes szabályai korszerűsítésre kerülnek annak érdekében, hogy az eljárások gyorsabbá, átláthatóbbá és a tisztességes eljárás követelményeinek megfelelőbbé váljanak.

A módosítás az etikai eljárásokra vonatkozó ügyintézési határidőt 45 nap helyett 60 napban állapítja meg. A kamarai szervek, testületek döntéseiket írásbeli döntéshozatal útján is meghozhatják, azzal, hogy az érintett személyek kérhessék tárgyalás tartását, valamint a törvényben meghatározott esetekben elektronikus hírközlő eszközök igénybevételel is tarthatnak ülést.

13. §

A módosítás értelmében a meg nem fizetett kamarai tagdíj köztartozásnak minősül, amelyet az állami adóhatóság adók módjára hajt be.

A módosítás általános érvénnyel rögzíti, hogy – az egyes szakmai kamarák eltérő sajátosságaira is tekintettel, vagyis ez indokolatlan eltéréseket nem okoz – azon, szervezetet és működést érintő kérdéskörökben és részletszabályokban, amelyeket a törvény nem szabályoz, a kamarák saját maguk hozzanak döntést és foglalják azt az alapszabályba.

14. §

Átmeneti rendelkezéseket állapít meg a kötelező kamarai tagság, valamint a szakmai-etikai eljárások kamarai hatáskörbe visszakerülése tekintetében, biztosítva, hogy a szakmai-etikai eljárások kamarai hatáskörbe visszakerülése zökkenőmentesen megtörténhessen.

15. §

A működési nyilvántartás naprakésszé tétele érdekében általános adategyeztetés kerül előírásra a kamarák és a működési nyilvántartást vezető szerv között.

16. §

Felhatalmazást tartalmaz az egészségügyi miniszter részére, hogy rendeletben szabályozza a továbbképzés szervezője tevékenységének az egészségügyben működő szakmai kamarák általi rendszeres minősítésére, a minősítés közzétételére és a minősítés alapján megtehető javaslattételre vonatkozó részletes szabályokat.

17. §

Szövegcsere rendelkezéseket tartalmaz az újonnan létrejövő szakmai szervezetekre és határidő-módosításra vonatkozó módosítások okán. A módosítás rögzíti, hogy négy éves ciklus időtartamára választják az országos tisztségviselőket is.

18. §

Hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmaz.

19. §

Hatályba léptető rendelkezést tartalmaz.

**Végső előterjesztői indokolás
az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra tekintettel kihirdetett veszélyhelyzeti rendeletek
törvényi szintre emeléséről szóló 2026. évi XIV. törvény módosításáról szóló 2026. évi LXV. törvényhez**

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A BÁSZNA Gabona Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: BÁSZNA Zrt.) fizetéseképtelenségére figyelemmel a Kormány a BÁSZNA Gabona Zártkörűen Működő Részvénytársaság károsultjainak rendkívüli állami kárrendezéséről szóló 7/2026. (I. 26.) Korm. rendeletben [a továbbiakban: 7/2026. (I. 26.) Korm. rendelet] meghatározta a BÁSZNA Zrt. nemfizetése miatt kárt szenvedett természetes személyek és kisvállalkozások, valamint mikrovállalkozások kártalanításának eljárását. A 7/2026. (I. 26.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet megszűnésére figyelemmel 2026. május 14-én hatályát veszítette, szükséges azonban a 7/2026. (I. 26.) Korm. rendelet alapján kifizetett juttatás jogosultságának és a folyamatban lévő felszámolási eljárásba hitelezőként való bejelentkezés tényének ellenőrzése érdekében egyes hatályát veszített rendelkezések törvényi szintre emelése az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra tekintettel kihirdetett veszélyhelyzeti rendeletek törvényi szintre emeléséről szóló 2026. évi XIV. törvény módosításával.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A 7/2026. (I. 26.) Korm. rendelet veszélyhelyzet megszűnésére tekintettel bekövetkezett hatályvesztésére figyelemmel jelenleg nincsenek hatályban azon rendelkezések, amelyek alapján a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) a felszámolási eljárásba hitelezőként való bejelentkezés tényét, valamint az állami kárrendezés igénylésekor tett nyilatkozatok valóságtartalmát a kárrendezésben részesült károsultaknál hatósági ellenőrzés keretében utólagosan vizsgálhatná. A NAV számára az utólagos hatósági ellenőrzési jogosultságot a veszélyhelyzet megszűnését követően is biztosítani kell.

A törvénymódosítás meghatározza továbbá, hogy a károsult a 7/2026. (I. 26.) Korm. rendelet 8. § (2) bekezdés c) pontja alapján fennálló – a méltányossági kárrendezéssel már kielégítésre került, a felszámolási eljárás során megtérült összeg megfizetésére vonatkozó – kötelezettségét milyen módon tudja teljesíteni.

2. §

Hatályba léptető rendelkezés.

Végső előterjesztői indokolás a büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló 2026. évi LXVI. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A Javaslat célja egyrészt egyes uniós irányelvek átültetése, illetve folyamatban lévő kötelezettségszegési eljárásokra tekintettel egyes irányelveknek való megfelelés biztosítása, másrészt egyes korábbi módosítások szakmai szempontok szerinti felülvizsgálatát követő hatályon kívül helyezése. Emellett a Javaslat a joggyakorlatból érkezett visszajelzések alapján módosít egyes büntetés-végrehajtási tárgyú rendelkezéseket.

Mindezek érdekében a Javaslat az alábbi jogszabályok módosítását tartalmazza:

1. a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.),
2. a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.),
3. a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.),
4. az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: EUtv.),
5. a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nbjt.),
6. a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Jsztb.),
7. a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jst.),
8. az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.),
9. a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.),
10. az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ekertv.),
11. a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.),
12. az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atv.)
13. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.)
14. a víziközelkedésről szóló 2000. évi XLII. törvény.

1. A környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv miatt szükséges módosítások

A környezet büntetőjog általi védelméről, valamint a 2008/99/EK és a 2009/123/EK irányelv felváltásáról szóló, 2024. április 11-i (EU) 2024/1203 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2024/1203 irányelv) átfogó szabályozást tartalmaz a környezeti bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatban, az irányelv központi eleme a környezeti bűncselekmények meghatározása. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) és (3) bekezdése tartalmazza a bűncselekményeket. A 20 tényállás igen változatos, lefedi az uniós környezetvédelmi politika szinte minden területét (pl. szennyezőanyag-kibocsátás, vegyi anyagok, higany, hulladék, radioaktív anyagok, ózonkárosító anyagok, fluortartalmú üvegházhatású gázok, védett növény- és állatfajok, védett élőhelyek, idegenhonos inváziós fajok, felszíni és felszín alatti vizek, hajók újrafeldolgozása, erdőirtás, veszélyes létesítmények, projektek, termékforgalmazás). A 20 tényállás egyenként történő átültetése a Btk.-ba rendkívül kazuisztikus szabályozást eredményezne, ami elnehezítené a jogalkalmazást, számos elhatárolási kérdést vetne fel és gátolná a hatékony fellépést a környezeti bűnözéssel szemben. A hatályos Btk.-nak a környezet és a természet elleni bűncselekményeket tartalmazó XXIII. Fejezete jelenleg logikusan felépített, igen széles kört lefedő és szigorú szabályozást tartalmaz, amely már most is nagymértékben megfelel az irányelv előírásainak. A Javaslat ezért megtartja a Btk. XXIII. Fejezetének hatályos szerkezetét, azt egy új tényállással egészíti ki (uniós környezetvédelmi szabályok megszegése), egyebekben a jelenlegi tényállásokat (környezetkárosítás, természetkárosítás) csupán a szükséges mértékben módosítja. A jogrendszer koherenciájának biztosítása érdekében a Javaslat az érintett tényállásokra való hivatkozásokat átvezeti az egyéb, érintett törvényekben.

2. A vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló irányelv miatt szükséges módosítások

A vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló, 2024. április 24-i (EU) 2024/1260 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2024/1260 irányelv) átültetéséhez szükséges módosítások nagy részét a 2025. évi CXVIII. törvény elvégezte. Két területen maradt el az átültetés, egyrészt a vagyonelkobzás új formájának bevezetése a Btk.-ba, másrészt az információkhoz való közvetlen és azonnali hozzáférés biztosítása a nyomozó hatóság vagyonvisszaszerzésért felelős szerve számára. A módosítások ezeket a hiányosságokat pótolják.

3. A büntetőeljárásban az elektronikus bizonyítékok gyűjtése céljából a kijelölt telephelyek kijelöléséről és a jogi képviselők kinevezéséről szóló harmonizált szabályok meghatározásáról szóló irányelv (e-evidence) miatt szükséges módosítások

A büntetőeljárásban az elektronikus bizonyítékok gyűjtése céljából a kijelölt telephelyek kijelöléséről és a jogi képviselők kinevezéséről szóló harmonizált szabályok meghatározásáról szóló, 2023. július 12-i (EU) 2023/1544 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2023/1544 irányelv) az elektronikus bizonyítékok büntetőeljárásokban történő hatékony és gyors beszerzését szolgáló, a szolgáltatók kijelölt telephelyeire és jogi képviselőire vonatkozó harmonizált szabályokat állapít meg. A 2023/1544 irányelv célja annak biztosítása, hogy az elektronikus bizonyítékokhoz való hozzáférést szabályozó uniós szabályoknak az alkalmazására a tagállamok felkészítsék jogrendszerüket és infrastruktúrájukat.

Az irányelv átültetése szorosan kapcsolódik a büntetőeljárás során az elektronikus bizonyítékokkal kapcsolatban, valamint a büntetőeljárást követően a szabadságvesztés-büntetések végrehajtása céljából kibocsátott, közlésre kötelező európai határozatokról és megőrzésre kötelező európai határozatokról szóló, 2023. július 12-i (EU) 2023/1543 európai parlamenti és tanácsi rendelethez (a továbbiakban: 2023/1543 rendelet), amely közvetlenül alkalmazandó szabályokat határoz meg a közlésre és megőrzésre kötelező európai határozatok tekintetében. A büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi CXVIII. törvény tartalmazta azokat az Eutv.-t érintő módosításokat, amelyek a 2023/1543 rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítják meg.

A javaslat a 2023/1544 irányelv átültetését végzi el. Az irányelv értelmében a hatálya alá tartozó – az elektronikus hírközlési és egyes elektronikus kereskedelmi piaci – szolgáltatóknak ki kell jelölniük olyan kapcsolattartókat (telephelyet vagy jogi képviselőt), akik a 2023/1543 rendelet alapján a más tagállami hatóságoktól származó bizonyítékszerzésre irányuló megkereséseket fogadják és teljesítik. A 2023/1544 irányelv alapján a tagállamok – jogrendszeikkel összhangban – kötelesek kijelölni továbbá egy vagy több központi hatóságot. A központi hatóság feladata a szolgáltatók telephely és jogi képviselő kijelölésére vonatkozó kötelezettsége teljesítésének ellenőrzése, a megkeresések teljesítéséhez szükséges technikai és személyi feltételek ellenőrzése, hiányuk esetén a szolgáltatók szankcionálása. A javasolt módosítások az Ekertv.-be, az Eht.-ba és az Mttv.-be illesztve határozzák meg a 2023/1544 irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatók körét, a címzett kijelölésére vonatkozó kötelezettségeket, valamint a felügyeleti és szankcionálási kereteket.

4. A büntetőeljárások során a gyanúsítottak és a vádlottak, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban a keresett személyek költségmentességéről szóló irányelv (legal aid) miatt szükséges módosítások

Az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított a büntetőeljárások során a gyanúsítottak és a vádlottak, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban a keresett személyek költségmentességéről szóló, 2016. október 26-i (EU) 2016/1919 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2016/1919 irányelv) helytelen átültetése miatt. A javaslat a bizottsági kifogásokra tekintettel módosítja a Jst.-t és a Be.-t a 2016/1919 irányelvnek való megfelelés érdekében.

5. Embercsempészség – az 2002/90/EK irányelv (segítségnyújtási irányelv) és a 2002/946/IB kerethatározat miatt szükséges módosítások

Az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított a 2025. évi L. törvénnyel a Be.-t kiegészítő, az embercsempészség elleni büntetőeljárás feltételes ügyészi felfüggesztéséről szóló magyar szabályozás miatt, amely felváltotta a 148/2023. (IV. 27.) Korm. rendelet által bevezetett, az Európai Unió Bírósága előtt keresettel megtámadott jogintézményt.

A Javaslat a bizottsági kifogásokra tekintettel hatályon kívül helyezi a Be.-nek „A külföldi embercsempész elleni büntetőeljárás” alcímét, így a módosító törvény hatálybalépését követően újabb feltételes ügyész felfüggesztés elrendelésére ezen a jogcímen nem lesz lehetőség. A jogintézmény felmenő rendszerben szűnik meg; a hatályba lépést megelőző időszakban elrendelt feltételes ügyész felfüggesztés hatályában fennmarad. Ez szükséges azért, hogy ne kelljen tömegesen egyszerre folytatni a büntetőeljárásokat, és elfogatóparanccsal megkísérelni a terheltek kézre kerítését.

6. Egyéb módosítások

Az Eutv. és az Nbjt. módosítása a szabályozás uniós joggal való teljes körű összhangjának biztosítását szolgálja. A törvényekből kikerülnek azok az elemek, amelyek nem kellően objektív, szakmai vagy jogi szempontokra épültek. A módosítás célja a normatív szabályozás semlegességének, kiszámíthatóságának és az európai uniós követelményeknek megfelelő jogalkalmazás feltételeinek megerősítése.

A Javaslat hatályon kívül helyezi a fővárosi önkormányzat csődjének elkerülését szolgáló hitel nyújtásáról szóló 2025. évi CXXXIV. törvénnyel megalkotott önkormányzati segélyhitellel összefüggésben elkövetett bűncselekmény tényállását.

A Bv. tv. módosítását a jogalkalmazói gyakorlatban felmerülő problémák kezelése tette szükségessé.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §, 4–5. §, 26. §, 1–3. melléklet

A Javaslat a 2024/1203 irányelvnek való megfelelés érdekében hatályon kívül helyezi a Btk.-ból az ózonréteget lebontó anyaggal visszaélés tényállását, ezzel egyidejűleg egy új tényállást, az uniós környezetvédelmi szabályok megszegését iktatja be a Btk.-ba. A jogrendszer koherenciájának biztosítása érdekében indokolt a tényállásokra való hivatkozások átvezetése az érintett törvényekben (Nbtv., Gyvt., Atv., Eutv.).

2–3. §, 27. §

Az Nbjt. 2025. márciusában bevezetett, érintett rendelkezései szerint meg kell tagadni a Magyarországon vagy más uniós tagállamban menekülteként elismert, illetve állampolgárság megszerzése miatt e jogállását elvesztett, de továbbra is védelemre jogosult személy kiadatását abba az államba, ahonnan elmenekült. A kiadatás megtagadásának e kötelezettsége akkor is fennáll, ha az érintett állam biztonságos harmadik országnak minősül. Tekintettel arra, hogy a Nbjt. háttérjogszabálya az Eutv.-nek, így a kialakított szabályt az uniós tagállamok egymás közötti viszonyaiban is alkalmazni kellett. 2025. májustól az Eutv. rendelkezései biztosítják a Legfőbb Ügyészség számára azt a lehetőséget, hogy az átadás megtagadása céljából a törvényesség érdekében jogorvoslattal éljen, amely jogorvoslatnak a végrehajtásra halasztó hatálya van. Az Eutv. 2026. januárjában hatályba lépett újabb módosításai tovább erősítették az európai elfogatóparancs alapján történő átadás elleni védelmet (amennyiben kötelező megtagadási ok lett a törvényben az az eset, ha az európai elfogatóparancs alapján történő átadást az a tagállam kéri, amelyből az érintett személy elmenekült), és lehetővé tették azt is, hogy ne kerülhessen sor az európai nyomozási határozat végrehajtására sem olyan személlyel szemben, aki menekült jogállást élvez, amennyiben a határozatot olyan tagállam bocsátotta ki, amely tagállam a menekültekénti elismerésre alapot szolgáltatott. Megtagadható lett tehát az európai nyomozási határozat végrehajtása abban az esetben is, ha azt az a tagállam bocsátotta ki, amelyből az érintett személy elmenekült, függetlenül attól, hogy az – az Európai Unió valamennyi tagállamához hasonlóan – biztonságos országnak minősül. A javaslat az európai uniós követelményeknek megfelelő jogalkalmazás feltételeinek megerősítése érdekében valamennyi, a fentiekben ismertetett rendelkezést hatályon kívül helyezi.

6–7. §

A 2024/1260 irányelv 6. cikke meghatározza azokat a nyilvántartásokat, amelyek esetén a tagállamoknak biztosítaniuk kell a vagyonvisszaszerzési hivatalok számára a szükséges információkhoz való közvetlen és azonnali hozzáférést annak érdekében, hogy hatékonyan felkutathassák és azonosíthassák a bűncselekményből származó vagyont. Egyes nyilvántartások esetében ez jelenleg is biztosított (pl. cégnylvántartás), a Javaslat a meglévő hiányosságokat pótolja (ld. úszólétesítmények lajstroma).

8. §, 29. §, 35. §

A Jszbt., a Bv. tv. és a Be. teljes mértékben megfelel a 2024/1203 irányelv rendelkezéseinek, erre tekintettel a Javaslat csupán jogharmonizációs záradékkal egészíti ki e törvényeket.

9–10. §, 13–17. §

A Javaslat a 2023/1544 irányelv átültetéséhez szükséges módosításokat tartalmazza. A szabályozás meghatározza azon szolgáltatók körét, amelyekre az elektronikus bizonyítékokkal kapcsolatos uniós szabályok alkalmazandók, valamint meghatározza a szolgáltatók fölötti ellenőrzési és egyéb feladatokat ellátó központi hatóságot is a magyar közigazgatási szervezetrendszeren belül. Az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatókra vonatkozó szabályozást Magyarországon két törvény tartalmazza, az Ekertv. és az Eht. E törvények módosítása szükséges ahhoz, hogy a szolgáltatók számára kötelező feladatok egyértelműen meghatározhatók legyenek, valamint a központi hatóság kijelölése is megtörténhessen. A központi hatóságként kijelölt Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: NMHH) feladatai az Mttv.-ben jelennek meg, ezért e jogszabály kiegészítése is indokolt.

1. Az irányelvben szereplő rendelkezések kiterjednek egyrészt azokra a szolgáltatókra, amelyek Magyarországon székhellyel, telephellyel, vagy természetes személyek esetén lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkeznek, másrészt azokra a szolgáltatókra is, amelyek ugyan Magyarországon nem telepedtek le, de szolgáltatásaikat Magyarország területén természetes vagy jogi személyek számára elérhetővé teszik. Ez a megoldás biztosítja a 2023/1544 irányelv hatályának teljes körű érvényesülését, és megakadályozza a kötelezettségek földrajzi alapon történő megkerülését.

A rendelkezések előírják, hogy a Magyarországon letelepedett szolgáltatók kötelesek címzettet kijelölni a 2023/1543 rendeletben meghatározott feladatok ellátása érdekében. A Magyarországon nem letelepedett, de szolgáltatást nyújtó szolgáltatók esetében a szabályozás jogi képviselő kijelölését írja elő. Ez biztosítja, hogy a hatóságokkal való kapcsolattartás, a határozatok átvétele, valamint az azokkal összefüggő kötelezettségek teljesítése Magyarország területén ténylegesen elérhető, jogilag felelős személy útján történjen, összhangban az irányelv által megkövetelt hatékonysági és jogbiztonsági szempontokkal.

A kijelölt címzettek be kell jelenteni a központi hatóságnak, amely az információt az irányelv követelményei szerint továbbítja. A bejelentési kötelezettség teljesítésére meghatározott határidők figyelembe veszik az irányelv alkalmazásának időpontját, valamint azt az esetet is, amikor a kötelezettség alapjául szolgáló körülmények később merülnek fel. Ez biztosítja az átmenet jogbiztonságát, és arányos felkészülési időt nyújt az érintett szolgáltatók számára.

2. A szabályozás kijelöli az irányelv szerinti központi hatóságot, amely Magyarországon az NMHH. Az NMHH feladatai kiterjednek az Európai Bizottsággal és más tagállamok központi hatóságaival való együttműködésre, a szolgáltatók által bejelentett adatok kezelésére és nyilvántartására, valamint a szolgáltatói kötelezettségek teljesítésének ellenőrzésére.

A rendelkezések szankciórendszert is megállapítanak arra az esetre, ha a szolgáltató, illetve az általa kijelölt címzett súlyosan vagy ismételten megszegi az e szabályozásban meghatározott kötelezettségeit, vagy nem biztosítja a határozatokkal kapcsolatos kommunikáció bizalmas jellegét, titkosságát és integritását. A bírság mértékének meghatározása arányos és visszatartó erejű jogkövetkezményeket biztosít, összhangban az irányelv követelményeivel. Az egyetemleges felelősség kimondása a szolgáltató és az általa kijelölt címzett között garanthatja, hogy a kijelölés ne formális jellegű legyen, hanem tényleges felelősségvállalással járjon. Ez hozzájárul az irányelv által megkövetelt hatékony végrehajtáshoz és a hatósági eljárások eredményességéhez.

11–12. §, 31–32. §, 36. §

Az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított a 2016/1919 irányelv helytelen átültetése miatt.

1. A Bizottság kifogásolta, hogy a magyar szabályozásban nem kerül sor az irányelv 4. cikk (5) bekezdése szerint a költségmentesség indokolatlan késedelem nélküli biztosítására, mert a költségmentesség hatálya a kérelem előterjesztésétől kezdődik. A Javaslat a 2016/1919 irányelvnek való megfelelés érdekében – a jelenlegi gyakorlatnak is megfelelően – módosítja a Jst. szabályait, és egyértelművé teszi, hogy a terheltet megillető költségmentesség hatálya a költségmentesség iránti kérelem benyújtását megelőzően felmerült díjak és költségek állam általi viselésére is kiterjed.
2. A Bizottság kifogásolta továbbá, hogy az irányelv hatályának átültetése korlátozott, mivel a költségmentességhez való jog nem illeti meg a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személyeket. A bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személlyel kapcsolatosan a Be. 39. § (8) bekezdése kimondja, hogy jogaira és kötelezettségeire – a törvényben meghatározott kivételekkel – a terhelt jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni és a költségkedvezmény vonatkozásában a főszabályt korlátozó kivétel nem szerepel a törvényben. Tekintettel arra, hogy ezt az érvelést nem fogadta el a Bizottság, a Javaslat a Jst.-ben és a Be.-ben is külön nevesíti az érintett rendelkezésekben a terhelt mellett a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személyt is.
3. A Javaslat a 2016/1919 irányelvnek való megfelelés érdekében módosítja a Be. 77. §-át. A 2016/1919 irányelv (18) preambulumbekzdése kimondja, hogy a tagállamoknak meg kell határozniuk a költségmentesség biztosítására vonatkozó gyakorlati szabályokat. E szabályok közt rögzíteni lehet, hogy a költségmentesség engedélyezésére a gyanúsított, a vádlott vagy a keresett személy kérelmére kerül sor. Különösen a veszélyeztetett személyek sajátos szükségleteiből adódóan az ilyen kérelem nem lehet azonban a költségmentesség megadásának érdemi feltétele. Ezzel a (18) preambulumbekzdés egyértelművé teszi, hogy az eljáró hatóságoknak hivatalból elő kell segítenie, biztosítania kell a költségmentesség iránti kérelem benyújtását, különösen a kiszolgáltatott személyek szükségleteinek védelme céljából. Erre tekintettel a Javaslat megteremti annak a lehetőségét, hogy a terhelt, illetve a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személyek költségkedvezményét érintő engedélyezési eljárás során, amennyiben a költségkedvezmény engedélyezésének feltételei valószínűsíthetők, az eljáró hatóság közreműködjön a kérelem összeállításában és annak továbbításában. Az eljáró hatóságok közreműködésének részletszabályait rendeleti szintű szabályok határozzák majd meg. A rendeleti részletszabályok megalkotását megelőzően is egyértelművé tehető, hogy minimális követelményként a törvényből is fakad egyfajta tájékoztatási kötelezettség, a költségmentesség kérelmezésére vonatkozó jog gyakorlását, illetve az ehhez szükséges dokumentumok hozzáférhetőségét illetően, az érintett személy által is érthető módon és formában. Ezt meghaladó közreműködési feladatot a rendeleti szabályokban lehet rögzíteni a későbbiekben.
4. A Bizottság álláspontja szerint Magyarország nem ültette át megfelelően a 2016/1919 irányelv 4. cikk (4) bekezdésében foglalt rendelkezéseket. A 2016/1919 irányelv 4. cikkének (4) bekezdése értelmében amennyiben egy tagállam a megalapozottságot vizsgálja, annak megállapításához, hogy az igazságszolgáltatás érdekei megkövetelik-e a költségmentesség engedélyezését, a megalapozottságot minden esetben fennállónak kell tekinteni amennyiben a gyanúsítottat vagy a vádlottat azzal a céllal állítják az illetékes bíróság vagy bíró elé, hogy a fogvatartásáról döntsenek.

Az irányelvnek való teljes megfelelés érdekében a Javaslat előírja a kötelező védői részvételt az eljárásban, abban az esetben is, ha a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy letartóztatásának vagy előzetes kényszergyógykezelésének elrendelésére irányuló indítványról dönt a bíróság.

18. §

1. A Btk. 74/A. § (2) bekezdésének módosítása a Btk. 242. §-a szerinti természetkárosítás tényállásának módosításához kapcsolódik, részletes indokát ld. ott.
2. A Btk. 74/A. § (2a) és (3) bekezdésének módosítása a 2024/1260 irányelvhez kapcsolódik. A 2024/1260 irányelv új követelményt támaszt a tagállamok büntető anyagi jogi szabályozásával szemben a bűncselekményekből származó vagyon elkobzásával kapcsolatban. Az irányelv 16. cikke előírja a „büntetendő cselekményekhez kapcsolódó ismeretlen eredetű vagyon elkobzását” is, amely ebben a formában a magyar jogrendszerben jelenleg nem ismert. Ennek a szabályozásnak a célja, hogy azokban az esetekben is biztosítható legyen

a bűncselekményekből származó vagyon elvonása, amikor egyéb jogalap nem állna rendelkezésre a bűnügyi vagyon elvonásra. Az irányelv feltételrendszere ugyanakkor nagymértékben eltér a magyar szabályozási logikától, amely az irányelv szövegének nagyobb fokú átdolgozását tette szükségessé. Az irányelv a következő feltételeket támasztja a tagállami szabályozással szemben a vagyonekობzás új esetkörét illetően:

- nyomozás során azonosított vagyonnak kell lennie,
- bíróság meggyőződése szerint a vagyontárgy bünszervezeti eredetű kell legyen (bünszervezet keretében elkövetett büntetendő cselekményből származik),
- valószínűsíthetően jelentős gazdasági előnyt eredményez.

Annak meghatározásakor, hogy az említett vagyont el kell-e kobozni, az irányelv szerint figyelembe kell venni az ügy összes körülményét, beleértve a rendelkezésre álló bizonyítékokat és a konkrét tényeket, ideértve azt is, hogy a vagyonekობzással érintett személy kapcsolatban áll-e bünszervezethez kötődő személyekkel.

Az irányelvi feltételekkel kapcsolatban előre kell bocsátani, hogy az első feltétel (nyomozás során azonosított vagyon) a magyar büntetőeljárásról belülről evidencia, vagyonekობzás – a pénzügyben kifejezve elrendelt vagyonekობzást leszámítva [Btk. 75. § (1) bekezdés] – csak azonosított vagyon esetében képzelhető el. A második feltétellel kapcsolatban a „bírósági meggyőződés” nem bünszervezetben elkövetett konkrét bűncselekményből származó – kétséget kizáróan megállapítható – bűncselekményre utal, hanem a vagyon és egy bünszervezet kapcsolatára anélkül, hogy konkrét, igazolható és közvetlen kapcsolat állna fenn a vagyon és a bünszervezetben elkövetett bűncselekmény között. A valószínűsíthetően jelentős gazdasági előny olyan mennyiségi kérdést jelent, amely egyértelműen hatással van az érintett személy általános vagyoni helyzetére, életvitelére, ehhez hasonló tartalmi követelmény jelenik meg a hazai szabályozásban a Btk. 74/A. § (2) bekezdésében.

A hatályos magyar szabályozásban is vagyonekობzás alá esik:

- a konkrét bűncselekményből származó vagyon, illetve annak helyébe lépett vagyon [Btk. 74. §],
- az előzőek szerinti vagyon átruházása esetén más gazdagodása [Btk. 74. § (2) bekezdés],
- az elkövető által bünszervezetben való részvétele alatt szerzett vagyon [Btk. 74/A. § (1) bekezdés]
- egyes, jellemzően vagyongeneráló bűncselekmények esetén a büntetőeljárás megindítását megelőző öt éven belül szerzett elkövetői vagyon [Btk. 74/A. § (1) bekezdés].

A hazai szabályozás és az uniós elvárások összevetése alapján kirajzolódik az a feltételrendszer, amellyel az új esetkör a hazai szabályozásban körülírható. Az új típusú kiterjesztett vagyonekობzás olyan esetekre vonatkozhat, amikor az érintett személy nem maga a konkrét (bizonyított) bűncselekmény elkövetője, és nem is ilyen személytől szerez konkrét bűncselekménnyel összefüggésben álló vagyont, hanem ennél távolabbi a bűncselekmény, illetve a bünszervezet és a vagyonekობzással érintett személy vagyona közötti kapcsolat. Miután a bünszervezet jogi értelemben csak konkrét bűncselekménnyel összefüggésben kerül megállapításra, ha pedig ilyen megállapítható, akkor az azzal összefüggő vagyonra is megállapítható vagyonekობzási jogalap, a látszólagos ellentmondás csak úgy oldható fel, ha nem bünszervezeti bűncselekményből, hanem bünszervezeti résztvevőtől szerzett vagyonra vonatkozik. Ebben az esetben tehát nem igazolható kétséget kizáróan, hogy az adott vagyon is bűncselekményből származik, de a bünszervezet tagjával fennálló kapcsolat, a tőle való vagyonszerzés ténye, és a megmagyarázhatatlan, ismeretlen forrásból származó tetemes gazdagodás ténye alapján már megfordítható a bizonyítási teher.

19. §

1. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdése tartalmazza azt a 20 környezeti bűncselekményt, amit minden tagállamban büntetni kell. A tényállások több, mint fele eredmény bűncselekmény, amelyek esetében az irányelv nem csupán az elkövetési tárgyat és az elkövetési magatartást határozza meg, hanem konkrét eredmény bekövetkezését is előírja. Ezen esetekben a bűncselekmény tehát az eredmény bekövetkezésével valósul meg. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés a)–e), i)–m) és r) pontja szerinti bűncselekmények önálló tényállások, különböző elkövetési tárggyal és elkövetési magatartással. Közös jellemzőjük, hogy mindegyik eredmény bűncselekmény. Az irányelv 3. cikk (2) bekezdés a)–e), j)–l) és r) pontja azonos eredményt tartalmaz: személynek okozott halál vagy súlyos sérülés, illetve a levegő, talaj, víz minőségének, valamint az ökoszisztémának, állatoknak, növényeknek okozott jelentős károsodás. Az i) és az m) pontok pedig részben hasonló eredményt tartalmaznak: vízminőség romlása, tengeri környezetben okozott jelentős károsodás, felszíni víztestek ökológiai állapotában, ökológiai potenciáljában, felszín alatti víztestek mennyiségi állapotában okozott jelentős károsodás.

E 11 tényállás igen változatos, azok egyenként történő átültetése a Btk.-ba rendkívül kazuisztikus szabályozást eredményezne, ehelyett indokolt azokat egységesen a Btk. 241. §-a szerinti környezetkárosítás tényállásának keretei között szabályozni. A környezetkárosítás ugyanis jelenleg is hasonló logika mentén épül fel, mivel az egy nyitott törvényi tényállás, vagyis nincs meghatározva, hogy a bűncselekmény eredményének (veszélyeztetés, károsítás) milyen módon kell megvalósulnia (szennyezéssel vagy más módon). A környezetkárosítás tehát jelenleg is lefedi az irányelv valamennyi olyan tényállását, amely eredmény elkövetését várja el, függetlenül attól, hogy azt higanyra, radioaktív anyagra, létesítményre vagy inváziós fajra követik el. Úgyszintén nincs jelentősége, hogy az elkövetési magatartás forgalomba hozatallal, gyártással, szennyező anyag kibocsátásával, vagy projekt kivitelezésével valósul meg. A környezetkárosítás azonban nem minden részletét tekintve felel meg az irányelvnek, így annak módosítása – a tényállás felépítését, logikáját nem érintve – az alábbiak szerint indokolt.

2. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (1) bekezdése szerint azon cselekmények büntetendők, amelyek jogellenesek. Ennek megfelelően a Btk.-ban is indokolt kimondani, hogy a bűncselekmény elkövetéséhez szükséges a jogszabályban, hatósági határozatban, közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusban megállapított, közvetlenül vagy közvetve a környezet védelmét szolgáló előírás megszegése. Ez a fordulat nem idegen a magyar jogban, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 106. § (1) bekezdésében is szerepel. Az előírás megszegése tevéssel és mulasztással is megvalósulhat, ami egyértelművé teszi, hogy azon magatartások is büntetendők, amelyek valamely ellenőrzési, felügyeleti feladat elmulasztásából adódóan okoznak környezetkárosítást.
3. A 2024/1203 irányelv szerinti elkövetési tárgyak a levegő, a talaj és a víz minősége, illetve az ökoszisztéma, az állatok és a növények. Emellett a 3. cikk (2) bekezdés i) és az m) pontjában megjelenik a tengeri környezet, a felszíni víztestek ökológiai állapota, ökológiai potenciálja és a felszín alatti víztestek mennyiségi állapota.

A hatályos környezetkárosítás elkövetési tárgyai a föld, a levegő, a víz, az élővilág, illetve azok összetevői. Tekintettel arra, hogy a Kvt. nem definiálja egyesével e környezeti elemeket, azonban a Kvt. II. Fejezete részletezi, mit ért az egyes környezeti elemek védelme alatt, indokolt a Btk.-ban értelmező rendelkezéssel pontosítani, hogy mi minősül földnek, víznek, levegőnek, élővilágnak. Ez az értelmező rendelkezés egyértelművé teszi, hogy mind a víz minőségét, mind a mennyiségét érintő magatartások is e tényállás hatálya alá tartoznak, továbbá hogy az élővilág alatt az ökoszisztémát (magyar megfogalmazás szerint ökológiai rendszert) is érteni kell.

4. A környezetkárosítás alapesetét az valósítja meg, aki valamely környezeti elemet veszélyeztet. A veszélyeztetés a Kvt. alapján a környezetkárosodás bekövetkezésének közvetlen veszélye. Ennek büntetését a 2024/1203 irányelv ugyan nem írja elő, de a minimum harmonizációra tekintettel a Btk. lehet szigorúbb az irányelvnél és nem indokolt visszalépni a hatályos kriminalizációs szinttől.

Minősített esetet valósít meg, aki bármely környezeti elemet olyan mértékben károsít, hogy annak természetes vagy korábbi állapota csak beavatkozással állítható helyre. A 2024/1203 irányelv szerinti eredmény bűncselekmények akkor valósulnak meg, ha a jogellenes magatartás a környezeti elemekben jelentős károsodást okoz vagy okozhat. A jelentős károsodásra a 2024/1203 irányelv 3. cikk (6) bekezdése ad iránymutatást. Eszerint annak értékelésekor, hogy a károsodás jelentős-e, az alábbi szempontok vehetők figyelembe: az érintett környezet eredeti állapota; az, hogy a károsodás hosszú távú, középtávú vagy rövid távú-e; a károsodás mértéke; a károsodás visszafordíthatósága. A környezetkárosítás tényállásának az „olyan mértékben károsítja, hogy annak természetes vagy korábbi állapota csak beavatkozással állítható helyre” fordulata ezt lefedi. A 2024/1203 irányelv 5. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján e bűncselekmények felső büntetési tétele legalább öt év szabadságvesztés kell, hogy legyen, aminek a Btk. megfelel.

Még súlyosabban minősül annak a bűncselekménye, aki a környezeti elemet olyan mértékben károsítja, hogy annak természetes vagy korábbi állapota nem állítható helyre. Itt kell kitérni a 2024/1203 irányelv 3. cikk (3) bekezdése szerinti minősített bűncselekményre, amely akkor valósul meg, ha valamely (2) bekezdés szerinti bűncselekmény egy jelentős méretű vagy környezeti értékű ökoszisztéma, egy védett területen található élőhely, vagy a levegő-, talaj- vagy vízminőség pusztulását vagy olyan széles körű és jelentős károsodását okozza, amely akár visszafordíthatatlan, akár hosszan tartó. A környezetkárosítás tényállásának az „olyan mértékben károsítja, hogy annak természetes vagy korábbi állapota nem állítható helyre” fordulata ezt lefedi. A 2024/1203 irányelv 5. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján e „minősített bűncselekmény” felső büntetési tétele legalább nyolc év szabadságvesztés kell, hogy legyen, aminek a Btk. megfelel.

A 2024/1203 irányelv egyik újítása, hogy nem csupán a környezeti elemekben okozott kárt, hanem a személynek okozott sérülést, illetve halált is büntetni rendeli, erre tekintettel új elemként szerepel a környezetkárosítás tényállásában a maradandó fogyatékoság, a súlyos egészségromlás, illetve a halál okozása. Míg maga a környezetkárosító cselekmény szándékos, ezen eredményekre az elkövetőnek csupán a gondatlansága terjedhet ki (vegyes bűnösség), hiszen a maradandó fogyatékoság vagy súlyos egészségromlás szándékos okozása testi sértésnek, a halál szándékos okozása emberölésnek minősül.

Az eredmények kapcsán utalni kell továbbá a 2024/1203 irányelv szerinti „okozza vagy okozhatja” fordulatra. Az irányelv ugyanis nem elégszik meg azzal, ha a károsító eredmény ténylegesen bekövetkezik, azt is büntetendővé nyilvánítja, ha a jogellenes cselekmény az eredményt csupán okozhatja és e körben nem tesz különbséget a büntetési tételek szintjén sem. Erre tekintettel a Javaslat szerint bűncselekményt valósít meg az is, ha a környezetkárosítás valamely környezeti elemben meghatározott mértékű (csak beavatkozással helyreállítható vagy helyreállíthatatlan) károsodást okozhat. Ez valójában egy minősített veszélyeztetés, vagyis a csak beavatkozással helyreállítható vagy helyreállíthatatlan károsodás bekövetkezésének veszélye.

5. A környezetkárosítás gondatlanul is elkövethető. Mind a hatályos tényállás, mind a 2024/1203 irányelv büntetni rendeli a gondatlan alakzatot, a módosítás csupán a tényállás szerkezetéhez igazodó változásokat tartalmazza. Gondatlan elkövetés esetén nem csupán a maradandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás, illetve halál okozására terjed ki az elkövető gondatlansága, hanem magára a környezetkárosító cselekményre is. A halált okozó gondatlan környezetkárosítás speciális a gondatlan emberöléshez képest.
6. Mind a hatályos környezetkárosítás, mind a 2024/1203 irányelv lehetővé teszi a büntetés enyhítését, ha az elkövető a bűncselekmény által bekövetkezett veszélyt, illetve környezetkárosodást megszünteti, a károsodott környezet eredeti állapotát helyreállítja, így érdemi módosítás e körben sem indokolt.

20. §

A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdése 20 környezeti bűncselekményt tartalmaz, amelyek két fő csoportra oszthatók, vannak materiális és immateriális bűncselekmények. Az immateriális bűncselekményeknek nincs eredménye, az irányelv csupán az elkövetési tárgyat és az elkövetési magatartást határozza meg, esetleg mennyiségi küszöböt szab a bűncselekményi szinthez. Ezen esetekben a bűncselekmény tehát önmagában az uniós normában előírt kötelesség megszegésével megvalósul. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés h), p), s), t) pontja szerinti bűncselekmények önálló tényállások, különböző elkövetési tárggyal és elkövetési magatartással. Közös jellemzőjük, hogy nem tartalmaznak eredményt, mindegyik közvetlenül alkalmazandó uniós rendelet megszegését rendeli büntetni, továbbá, hogy az irányelv szerint a büntetési tételnek legalább 5 évig terjedő szabadságvesztésnek kell lennie. A Javaslat e bűncselekményeket egy tényállásba foglalja és uniós környezetvédelmi szabályok megszegése címmel új tényállásként iktatja a Btk. 241/A. §-ába.

1. A 241/A. § (1) bekezdés a) pontja szerint tényállás háttérjogszába a hajók újrafeldolgozásáról szóló, 2013. november 20-i 1257/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet.

A tényállás elkövetési tárgya az 1257/2013/EU rendelet 3. cikk (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott hajó: bármilyen típusú vízi jármű, amely tengeri környezetben üzemel vagy üzemelt, ideértve a felszín alatti vízi járműveket, a felszínen úszó járműveket és platformokat, az önmelő platformokat, az úszó tárolóegységeket, az úszó terméktároló és -kirakodó egységeket, valamint a felszerelésüktől megfosztott és a vontatott vízi járműveket is. Az 1257/2013/EU rendelet 2. cikk (2) bekezdése alapján ez alól kivételt képeznek az alábbiak:

- a) bármely hadihajó, haditengerészeti segédhajó vagy egyéb, valamely állam tulajdonában álló vagy általa üzemeltetett, és az adott időpontban kizárólag állami, nem kereskedelmi célra használt hajó;
- b) az 500 tonna bruttó úrtartalmat el nem érő hajók;
- c) a teljes élettartamuk alatt annak a tagállamnak a felségterületéhez vagy joghatósága alá tartozó vizeken üzemelő hajók, amelyek lobogója alatt közlekednek.

A tényállás elkövetési magatartása a hajók újrafeldolgozása. Az 1257/2013/EU rendelet 3. cikk (1) bekezdés 6. pontja szerint hajóújrafeldolgozás valamely hajó hajóújrafeldolgozó létesítményben végzett teljes vagy részleges bontása az erre alkalmas alkotóelemek és anyagok ismételt feldolgozásra, újbóli felhasználásra való előkészítésre vagy újbóli felhasználásra való visszanyerése, valamint a veszélyes és egyéb anyagok egyidejű kezelése céljából, beleértve

az olyan kapcsolódó intézkedéseket is, mint az alkatrészek és anyagok helyszínen történő tárolása és kezelése, nem beleértve azonban azok egyéb létesítményekben való további feldolgozását vagy ártalmatlanítását.

A cselekmény akkor jogellenes, ha a hajó újrafeldolgozása nem felel meg az 1257/2013/EU rendelet 6. cikk (2) bekezdés a) pontjában említett követelményeknek. Az említett rendelkezés szerint a hajótulajdonosok kötelesek gondoskodni arról, hogy az újrafeldolgozásra szánt hajók újrafeldolgozására csakis olyan hajóújrafeldolgozó létesítményekben kerüljön sor, amelyek szerepelnek az európai jegyzékben.

A tényállásnak speciális alanya van, a hajótulajdonos. Az 1257/2013/EU rendelet 3. cikk (1) bekezdés 14. pontja szerint hajótulajdonos a hajó tulajdonosaként bejegyzett természetes vagy jogi személy.

2. A 241/A. § (1) bekezdés b) pontja szerint tényállás háttérjogszabálya az erdőirtáshoz és az erdőpusztuláshoz kapcsolódó egyes áruk és termékek uniós piacon történő forgalmazásáról és Unióból történő kiviteléről szóló, 2023. május 31-i (EU) 2023/1115 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: EUDR rendelet).

A tényállás elkövetési tárgyai az EUDR rendelet 2. cikk 1. pontja szerinti releváns áruk: szarvasmarha, kakaó, kávé, olajpálma, gumi, szója és fa; továbbá az EUDR rendelet 2. cikk 2. pontja szerinti releváns termékek: az I. mellékletben felsorolt termékek, amelyek releváns árukat tartalmaznak, amelyeket azokkal etettek, vagy amelyek azok felhasználásával készültek.

A tényállás elkövetési magatartása az uniós piacon történő forgalomba hozatal, forgalmazás, vagy az uniós piacról történő kivitel. Az EUDR 2. cikk 16. pontja szerint forgalomba hozatal a releváns áru vagy a releváns termék első alkalommal történő forgalmazása az uniós piacon. A 18. pont szerint forgalmazás a releváns termék kereskedelmi tevékenység keretében történő rendelkezésre bocsátása az uniós piacon való értékesítés, fogyasztás vagy használat céljára, ellenérték fejében vagy ingyenesen. A 37. pont szerint kivitel a 952/2013/EU rendelet 269. cikkében meghatározott eljárás.

A cselekmény akkor jogellenes, ha a magatartást az EUDR 3. cikkének megszegésével követik el. Eszerint a releváns áruk és a releváns termékek csak akkor hozhatók forgalomba vagy forgalmazhatók, illetve csak akkor vihetők ki, ha az alábbi feltételek mindegyike teljesül:

- a) erdőirtásmentesek;
- b) előállításuk az előállító ország vonatkozó jogszabályaival összhangban történt; és
- c) kellő gondosságra vonatkozó nyilatkozattal vannak ellátva.

A 2024/1203 irányelv csupán a nem elhanyagolható mennyiségre történő elkövetést rendeli büntetni, azonban a mennyiség meghatározásával kapcsolatban sem a 2024/1203 irányelv, sem az EUDR rendelet nem tartalmaz előírást. Tekintettel arra, hogy az érintett áruk és termékek köre rendkívül változatos, nem lehetséges azok mennyiségét egységesen térfogat, tömeg vagy egyéb fizikai jellemző alapján meghatározni. Erre tekintettel a Javaslat szerint akkor valósul meg a bűncselekmény, ha azt különösen nagy (ötvenmillió forint) vagy azt meghaladó értékű releváns árura vagy termékre követik el.

3. A 241/A. § (1) bekezdés c) és d) pontja szerinti tényállások háttérjogszabálya az ózonréteget lebontó anyagokról szóló, 2024. február 7-i (EU) 2024/590 európai parlamenti és tanácsi rendelet. A tényállások nem előzmény nélküliek, a Btk. 249. §-a szerinti ózonréteget lebontó anyaggal visszaélés bűncselekménye jelenleg is részben megfelel az irányelv előírásainak. Tekintettel azonban arra, hogy mind az elkövetési tárgyak, mind az elkövetési magatartások, mind a büntetési tétel kapcsán szükséges lenne a tényállás módosítása, a Javaslat hatályon kívül helyezi a Btk. 249. §-át és azt a jelen tényállás keretei között szabályozza újra.

A 241/A. § (1) bekezdés c) és d) pontja szerinti tényállások elkövetési tárgyai az (EU) 2024/590 rendelet 2. cikk a) pontja szerint a rendelet I. és a II. mellékletben felsorolt ózonréteget lebontó anyagok és azok izomerjei, akár önmagukban, akár keverékként, valamint az (EU) 2024/590 rendelet 2. cikk b) pontja szerint az ózonréteget lebontó anyagokat tartalmazó vagy ilyen anyagokkal működtetett termékek és berendezések, valamint azok részei.

A tényállások elkövetési magatartásai az előállítás, a forgalomba hozatal, a felhasználás, az ország területére történő behozatal, illetve az onnan történő kivitel, továbbá az ózonréteget lebontó anyagok vonatkozásában a kiengedés is. A 2024/1203 az irányelv 3. cikk (2) bekezdése szerint a bűncselekmény akkor valósul meg, ha a magatartás jogellenes, erre tekintettel kizárólag az (EU) 2024/590 rendelet megszegésével elkövetett magatartások valósítanak meg bűncselekményt.

4. A 241/A. § (1) bekezdés e) és f) pontja szerinti tényállások háttérjogszabálya a fluortartalmú üvegházhatású gázokról szóló, 2024. február 7-i (EU) 2024/573 európai parlamenti és tanácsi rendelet.

A tényállások elkövetési tárgyai az (EU) 2024/573 rendelet 2. cikk a) pontja szerint a rendelet I., II. és III. mellékletében felsorolt fluortartalmú üvegházhatású gázok, akár önmagukban, akár keverékként, valamint az (EU) 2024/573 rendelet 2. cikk b) pontja szerint a fluortartalmú üvegházhatású gázokat tartalmazó vagy ilyen gázokkal működtetett termékek és berendezések, valamint azok részei.

A tényállások elkövetési magatartásai az előállítás, a forgalomba hozatal, a felhasználás, az ország területére történő behozatal, illetve az onnan történő kivitel, továbbá az ózonréteget lebontó anyagok vonatkozásában a kiengedés és a fluortartalmú üvegházhatású gázokat tartalmazó vagy ilyen gázokkal működtetett termékek és berendezések vonatkozásában az üzembe helyezés. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdése szerint a bűncselekmény akkor valósul meg, ha a magatartás jogellenes, erre tekintettel kizárólag az (EU) 2024/573 rendelet megszegésével elkövetett magatartások valósítanak meg bűncselekményt.

5. A 2024/1203 irányelv 5. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján az irányelv 3. cikk (2) bekezdés h), p), s) t) pontjai szerinti bűncselekmények felső büntetési tétele legalább öt év szabadságvesztés kell, hogy legyen. Erre tekintettel az uniós környezetvédelmi szabályok megszegése elkövetője egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
6. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (4) bekezdése alapján az irányelv 3. cikk (2) bekezdés p), s) t) pontjai szerinti bűncselekmények gondatlan alakzatát is büntetni kell, erre tekintettel rögzíti a Javaslat, hogy aki az (1) bekezdés b)–f) pontja szerinti bűncselekményt gondatlanságból követi el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

21. §

A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés n), o) és q) pontjai tartalmazzák a természetkárosítás körébe tartozó bűncselekményeket. A 3. cikk (2) bekezdés n) és o) pontjai szerinti tényállások a védett állat- vagy növényfajokkal, a q) pontja szerinti tényállás pedig a védett élőhelyekkel kapcsolatos bűncselekményeket határozza meg. A Btk. természetkárosítás tényállása részben már most is megfelel az irányelvben foglaltaknak, egyes elemeit tekintve azonban szükséges annak módosítása, a Javaslat e módosításokat végzi el.

1. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés n) pontja szerinti tényállás elkövetési tárgya egyrészt a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Élőhelyvédelmi irányelv) IV. vagy V. mellékletében említett vadon élő állat- vagy növényfajok egy vagy több példánya. Ezt lefedi a Btk.-ban az Európai Unióban természetvédelmi szempontból jelentős növény- vagy állatfaj egyede kifejezés.

A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés n) pontja szerinti tényállás elkövetési tárgya emellett a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és a tanácsi irányelv (a továbbiakban: Madárvédelmi irányelv) 1. cikkében említett vadon élő állat- vagy növényfajok egy vagy több példánya. A Btk. lefedi a Madárvédelmi irányelvben szereplő védett fajokat, ugyanakkor nem terjed ki a Madárvédelmi irányelv II. melléklet A. és B. pontja szerinti vadászható vadon élő madárfajokra. A Javaslat erre tekintettel kiegészíti a természetkárosítás tényállását a jogszabályban meghatározott, egyes vadászható madárfajok egyedeire is. A háttérjogszabály a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet.

Tekintettel arra, hogy az irányelv is meghatároz mennyiségi küszöböt (nem elhanyagolható mennyiség), így a Javaslat szerint a vadászható vadon élő madárfajok esetén a bűncselekmény csak akkor valósul meg, ha azok külön jogszabályban meghatározott vadgazdálkodási értékének együttes összege eléri a vadászható apróvadfajok esetén megállapított, pénzben kifejezett legmagasabb értékének tízszeresét.

Mivel kizárólag a jogellenes cselekmények minősülnek bűncselekménynek, így a bűncselekmény megállapítása során figyelemmel kell lenni a 79/2004. (V. 4.) FVM rendeletre, amely szerint egyes vadászható madárfajok (pl. nyári lúd, erdei szalonka, szárcsa, szarka) esetében tilos azok élő vagy elpusztult, illetve elejtett egyedeinek és származékainak vagy könnyen felismerhető részeinek eladása, eladásra történő szállítása, eladásra történő tartása, valamint eladásra történő felkínálása, egyéb vadászható madárfajok (pl. fogoly, fácán, tőkés réce) kereskedelme megengedett, de csak a jogszerűen elejtett, befogott egyedeiké.

2. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés o) pontja szerinti tényállás elkövetési tárgyai a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló 1996. december 9-i 338/97/EK tanácsi rendelet A, B, illetve C melléklete szerinti vadon élő állat- vagy növényfajok egy vagy több példánya, azok részei, származékai. Az A és a B melléklet alá tartozó egyedek jelenleg is szerepelnek a természetkárosítás tényállásában, a Javaslat szerinti módosítással a C melléklet alá tartozó egyedeknek az Európai Unió területére Magyarországon keresztül történő jogellenes behozatala is büntetendő lesz az irányelvvel összhangban.

A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés o) pontja szerinti tényállás akkor valósul meg, ha az az egyedek nem elhanyagolható mennyiségét érinti. A Btk.-ban azonban a 338/97/EK rendelet szerinti vadon élő állat- vagy növényfajok akár egyetlen egyedére történő elkövetés is megvalósítja a természetkárosítást. Ez a gyakorlatban több esetben is indokolatlanul széles körű szabályozásnak bizonyult, pl. bűncselekményt valósított meg, aki egy nyaralás során a tengerparton talált és hazahozott egy elpusztult apró koralldarabot. Erre tekintettel a Javaslat az irányelvvel összhangban kimondja, hogy nem büntethető, aki a természetkárosítást elhanyagolható mennyiségű egyedre követi el, ha külön jogszabály meghatározza a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló EK tanácsi rendelet hatálya alá tartozó élő szervezet egyedének elhanyagolható mennyiségét. A háttérjogszabály a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelmét szabályozó nemzetközi és európai közösségi jogi aktusok végrehajtásának egyes szabályairól szóló 292/2008. (XII. 10.) Korm. rendelet.

Emellett ugyanakkor a Javaslat szerinti módosítással minősített esetet valósít meg, aki a 338/97/EK tanácsi rendelet A, B, illetve C melléklete szerinti vadon élő állat- vagy növényfajok vonatkozásában üzletszerűen követi el a természetkárosítást. Ennek oka, hogy az állatok, növények és a belőlük készült különféle termékek jogellenes kereskedelme nemcsak természetvédelmi, hanem gazdasági szempontból is kockázatot jelent és a szervezett bűnözés egyik legjövődélmezőbb tevékenységévé vált. Az igények kielégítésére az állatokat és növényeket a természetes élőhelyükről gyűjtik be, egyre több fajt sodorva ezzel a kihalás szélére. Erre tekintettel a Javaslat úgy módosítja a Btk. 74/A. §-a szerinti vagyonelkobzás szabályait, hogy az ún. kiterjesztett vagyonelkobzás az üzletszerűen elkövetett természetkárosítás esetén is alkalmazható legyen.

3. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (4) bekezdése szerint büntetni kell a gondatlan elkövetést is. A hatályos Btk.-ban csupán a (2) bekezdés szerinti minősített eset (jelentős mértékű pusztulás okozása) gondatlan alakzata büntetendő, az irányelvnek való megfelelés érdekében a Javaslat kiterjeszti a gondatlanságot az alapesetekre is.

22. §

A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés q) pontja szerinti tényállás a védett élőhelyekkel kapcsolatos bűncselekményeket határozza meg, a 3. cikk (3) bekezdése pedig egy ún. minősített bűncselekményt, amely szintén tartalmaz védett élőhelyekkel kapcsolatos rendelkezéseket. A Btk. természetkárosítás tényállása részben már most is megfelel az irányelvben foglaltaknak, egyes elemeit tekintve azonban szükséges annak módosítása, a Javaslat e módosításokat végzi el.

A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés q) pontja szerinti tényállás két cselekményt tartalmaz, az első fordulat a védett területen belüli élőhelyekre, a második fordulat egy védett területen belüli állatfajokra vonatkozik.

1. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés q) pont első fordulata szerint bűncselekményt valósít meg minden olyan magatartás, amely egy védett területen belüli élőhely jelentős károsodását okozza. Az elkövetési tárgy a védett területen belüli élőhely, aminek a fogalmát a 2024/1203 irányelv 2. cikk (2) bekezdés b) pontja határozza meg, ezt lefedi a Btk. szerinti Natura 2000 fogalom. Az eredmény a jelentős károsodás okozása, ami azonos módon szerepel jelenleg is a Btk.-ban.

A 2024/1203 irányelv 3. cikk (3) bekezdése szerinti minősített bűncselekményt valósít meg, egyrészt aki a védett területen belüli élőhely pusztulását okozza. A Btk. szerinti Natura 2000 terület megsemmisülése megfelel az irányelvnek, azonban az irányelv 5. cikk (2) bekezdés b) pontja szerint e cselekmény felső büntetési tétele legalább nyolc év szabadságvesztés kell, hogy legyen, a Javaslat ennek megfelelően módosítja a természetkárosítást. Másrészt a 2024/1203 irányelv 3. cikk (3) bekezdése szerinti minősített bűncselekményt valósít meg az is, aki védett területen belüli élőhelynek olyan széles körű és jelentős károsodását okozza, amely visszafordíthatatlan vagy hosszan tartó. A Javaslat az irányelvnek való megfelelés érdekében minősített esetként

vezeti be a különösen jelentős károsodás okozását, ami kifejezi a jelentős károsodáshoz képesti minőségi különbséget. Különösen jelentős tehát az a károsodás, amely széles körű és visszafordíthatatlan vagy hosszan tartó.

2. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (2) bekezdés q) pont második fordulata szerint bűncselekményt valósít meg, aki az Élőhelyvédelmi irányelv II. melléklet a) pontjában felsorolt állatfajok egy védett területen belüli megzavarását okozza. Az elkövetési tárgy az Élőhelyvédelmi irányelv II. melléklet a) pontjában felsorolt állatfajok, vagyis a közösségi jelentőségű állatfajok, amelyek megőrzéséhez különleges természetmegőrzési területek kijelölése szükséges. Jelenleg ez nem szerepel a Btk.-ban, a Javaslat szerinti módosítás alapján természetkárosítás alapesetét követi el az is, aki közösségi jelentőségű állatfaj egyedét Natura 2000 területen belül jogellenesen jelentős mértékben megzavarja. A közösségi jelentőségű állatfajok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben vannak felsorolva. A jelentős megzavarás értelmezéséhez a természetvédelmi törvény, valamint a természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos szabályokról szóló 33/1997. (II. 20.) Korm. rendelet ad eligazítást. A közigazgatási és a büntetőjogi szankcionálás elhatárolását az adja, hogy a Btk. kizárólag a közösségi jelentőségű állatfajokra vonatkozik, minden más állatfaj vonatkozásában továbbra is marad a közigazgatási szankció. Emellett bűncselekmény kizárólag a Natura 2000 területeken (speciális elkövetési hely) valósul meg, a hazai védett természeti területeken történő elkövetés esetén továbbra is marad a közigazgatási szankció.
3. A 2024/1203 irányelv 3. cikk (4) bekezdése szerint büntetni kell a gondatlan elkövetést is, a Javaslat az ehhez szükséges módosításokat tartalmazza az új alap- és minősített esetre.

23. §

1. A Javaslat szerinti módosításokkal a Btk. megfelel a 2024/1203 irányelvnek, erre tekintettel a Javaslat kiegészíti a Btk. jogharmonizációs záradékát.
2. A Btk. teljes mértékben megfelel a 2004/757/IB tanácsi kerethatározat mellékletének a „kábitószer” fogalommeghatározását új pszichoaktív anyagokkal kiegészítő módosításáról szóló, 2025. október 14-i (EU) 2025/2062 bizottsági felhatalmazáson alapuló irányelvnek, erre tekintettel a Javaslat kiegészíti a Btk. jogharmonizációs záradékát.

24. §

Belső koherenciát biztosító módosítások.

25. §

a)–c) pont: a 2024/1203 irányelv átültetésével összefüggő, belső koherenciát biztosító módosítások.

d)–e) pont: a fővárosi önkormányzat csődjének elkerülését szolgáló hitel nyújtásáról szóló 2025. évi CXXXIV. törvény iktatta be a Btk.-ba az önkormányzati segélyhitellel összefüggésben elkövetett bűncselekmény tényállását. A kerettényállást kitöltő törvény hatályon kívül helyezésére tekintettel a Btk. 404/B. §-nak nincs büntetőjogi, szakmai alapja, ezért annak hatályon kívül helyezése indokolt.

28. §

A szabadságvesztés azonnali foganatba vételének törvényi rendelkezés alapján fennálló kötelező elrendelése körébe tartozó ügyekben [Bv. tv. 37. § (1) bekezdés b) és c) pontja bünszervezetben elkövetés, vagy kiutasítás elrendelése], jellemzően pl. a költségvetési csalás bünszervezetben történő elkövetése esetén a II. és III fokú eljárásban jelent problémát az, ha a terhelt nincs jelen a tárgyaláson, nyilvános ülésen. A korábbi gyakorlat szerint a terhelték jellemzően megjelentek a jogorvoslati ügyszakban tartott tárgyaláson vagy nyilvános ülésen, de ez mára megfordult, ami problémát jelent az eljáró bíróságok számára, ugyanis a Bv. tv. 37. §-a erre az esetre nem tartalmaz rendelkezést.

A bünszervezetben történő társas elkövetési forma társadalomra veszélyessége kiemelt súlyú, ezért az azonnali fogamatba vétel érvényesítése érdekében további szabályok beiktatása szükséges. Megállapítható, hogy a fogamatosítás iránt a büntetőügyben eljáró bíróságnak áll fenn intézkedési kötelezettsége, tekintve, hogy az azonnali fogamatba vételről is a perbíróság rendelkezik.

A vázolt esetben az elítélt részéről mulasztásról nem beszélhetünk, így az elővezetése nem rendelhető el. A végrehajtás fogamatosítása érdekében szükséges a bíróság intézkedési kötelezettségeként a szabadságvesztésre ítéltnek a rendőrség útján történő előállítás iránti intézkedés előírása. Tekintettel arra, hogy az azonnali fogamatba vétel elrendelésével a szabadságvesztés végrehajthatóvá vált, szükséges, hogy a bíróság a szabadságvesztésről kiállított értesítőlapra bírói rendelvényt vezessen, és ha az elítélt előállítása megtörtént, azt haladéktalanul megküldje az elítéltet befogadó bv. intézetnek. Az előállítás sikertelensége esetén a végrehajtás érdekében elfogatóparancs kibocsátása indokolt, amelynek a kiadását a bíróság a végrehajtás alapjául szolgáló iratok megküldésével a büntetés-végrehajtási bírónál kezdeményezi.

30. §

a) és c) pont: A szövegcsérés módosítás összefügg a szabadságvesztés azonnali fogamatba vételének a szabadlábon lévő, de a bíróság előtt meg nem jelenő terhelttel szembeni végrehajtásának a szabályozásával. A Bv. tv. 88. §-a határozza meg, hogy a bv. intézet mely okiratok alapján fogadhatja be az elítéltet. Ezen iratok között az előállítás nem szerepel, ezért szükséges annak beiktatása. Arra az esetre, ha az előállítás nem vezet eredményre, a módosítás elfogatóparancs kibocsátását teszi lehetővé, amely felveti a Bv. tv. 19. § (3) bekezdésében a jogalap kiegészítését az előállítással.

b) pont: Az elítélttel szemben elrendelhető megelőző távoltartással összefüggésben a jogalkalmazók részéről érkezett jelzés arról, hogy a jelenlegi jogi környezetben nem eldönthető, hogy a szabadságvesztést kiszabó ítélet jogerőre emelkedés után, de még a szabadságvesztés fogamatba vétele előtt mely bíróság döntsön a megelőző távoltartás elrendelése kérdésében. A Bv. tv. 75/A. § (1) bekezdése a szabadságvesztés fogamatba vételével adja a büntetés-végrehajtási bíró jogkörébe a döntést. Ugyanakkor a hatályos rendelkezések között a büntetőügyben eljáró bíróság eljárására vonatkozóan sincs szabály arra az esetre, ha a jogerős ügydöntő határozat kihirdetését követően nyújtja be a sértett a kérelmét.

Ha a terhelt nincs fogva vagy a szabadságvesztés azonnali fogamatba vételét a bíróság nem rendelte el, hosszabb idő is eltelhet a fogamatba vételig. Szükséges tehát a sértett védelme érdekében erre az időszakra is meghatározni, hogy mely bíróság feladata a kérelem elbírálása. Célszerű a döntést a büntetés-végrehajtási bíróra telepíteni, mivel a megelőző távoltartás magatartási szabályának megváltoztatásáról a szabadságvesztés végrehajtási szakaszában is ő dönt, abban az esetben is, ha azt a perbíróság rendelte el. A Javaslat tehát az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésével a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörébe utalja a megelőző távoltartás elrendeléséről való határozat meghozatalát. Annak érdekében, hogy a végrehajtás ügyszak megnyíljon, a sértett kérelmének – amelyet az ügyben első fokon eljáró bíróságnál nyújthat be – a büntetés-végrehajtási bíróhoz történő továbbításakor – ha arra még nem került sor – a bíróságnak a szabadságvesztés végrehajtásáról kiállított értesítőlapot is meg kell küldenie. Az erről való rendelkezés alacsonyabb szintű jogszabályban is elegendő.

d) pont: 2026. július 1. napjától a „bűncselekmények áldozatainak kárenyhítése” megnevezésű céllelőirányzat a Szociális és Családügyi Minisztérium kezelésébe került, a szövegcsérés módosítás ennek átvezetését végzi el.

33. §

A 2024/1260 irányelv 9. cikke rendelkezik az információcseréről, eszerint a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy vagyonvisszaszerzési hivatalaik egy másik tagállam vagyonvisszaszerzési hivatalának megkeresésére bármely olyan információt átadjanak, amelyhez az említett vagyonvisszaszerzési hivatalok hozzáférnek, és amelyek az információt kérő vagyonvisszaszerzési hivatal feladatai ellátásához szükségesek. A 2024/1260 irányelv 10. cikke rendelkezik az információ átadására vonatkozó határidőről. Ennek érdekében a Javaslat alapján a nyomozó hatóság vagyonvisszaszerzésért felelős szerve az adatszolgáltatásra legalább három, legfeljebb hétnapos határidőt állapíthat meg, ha az adatszolgáltatásra egy másik tagállam vagyonvisszaszerzési hivatalának megkeresésére történő információátadás céljából van szükség.

34. §, 37. §

Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) 2026. április 29-én hivatalos felszólítás küldésével kötelezettségszegési eljárást indított a 2025. évi L. törvénnyel a Be.-t kiegészítő, az embercsempészás elleni büntetőeljárás feltételes ügyészi felfüggesztéséről szóló magyar szabályozás miatt, amely felváltotta a 148/2023. (IV. 27.) Korm. rendelet által bevezetett, az Európai Unió Bírósága előtt (C-521/25. sz. ügy) keresettel megtámadott jogintézményt.

A Bizottság álláspontja szerint a 2025. évi L. törvénnyel bevezetett feltételes ügyészi felfüggesztés jogintézménye nem felel meg az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 4. cikkének (3) bekezdésével, az EUMSZ 67. cikkének (2) és (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett segítségnyújtási irányelvnek és a kerethatározatnak, mivel nem tesz eleget annak a követelménynek, hogy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szabjon ki az EU-ba történő jogellenes be- és átutazáshoz, valamint jogellenes tartózkodáshoz történő segítségnyújtás bűncselekménye esetén. A Bizottság kifogásolja, hogy a törvény lényegében megteremti a büntetlenség rendszerszintű és igen magas kockázatát, továbbá, hogy ez a megoldás a biztonsági kockázat más tagállamokra történő áthárítását eredményezi.

A Javaslat hatályon kívül helyezi a Be.-nek „A külföldi embercsempész elleni büntetőeljárás” alcímét, így a módosító törvény hatálybalépését követően újabb feltételes ügyész felfüggesztés elrendelésére ezen a jogcímen nem lesz lehetőség. A gyakorlatban egyébként is igen csekély számban alkalmazott jogintézmény a jövőre nézve szűnik meg. A hatályba lépést megelőző időszakban elrendelt feltételes ügyész felfüggesztés hatályában fennmarad, mert bár az ügyészi határozat nem bír végleges kötőerővel, azonban a gyanúsított joggal számolhat azzal, hogy a kötelezettség teljesítése esetén az eljárás vele szemben megszüntetésre kerül. Ugyanakkor átmeneti rendelkezésben szükséges rendezni azt az esetet, ha a gyanúsított az ország elhagyására, illetve a visszatérés tilalmára vonatkozó kötelezettségét megszegi, vagy szándékos bűncselekmény miatt a feltételes ügyészi felfüggesztés tartama alatt gyanúsítottként hallgatják ki – ideértve azt is, ha a megalapozott gyanú közlése a gyanúsított ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodása miatt nem lehetséges –, a feltételes ügyészi felfüggesztés megszüntetésre kerül és a büntetőeljárást vele szemben folytatni kell. A kötelezettségszegés észlelése esetén a rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerve a gyanúsítottat elfogja és a feltételes ügyészi felfüggesztést elrendelő ügyészséghez előállítja

38. §

Hatályba léptető rendelkezés.

39. §

Sarkalatossági záradék.

40. §

Jogharmonizációs záradék.

Végső előterjesztői indokolás

az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvénynek, valamint a szőlészetéről és borászatáról szóló 2020. évi CLXIII. törvénynek a szőlő aranyszínű sárgaság növénybetegséggel kapcsolatos módosításáról szóló 2026. évi LXVII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése, továbbá a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A szőlő aranyszínű sárgaság növénybetegséget okozó grapevine flavescence dorée phytoplasma a szőlő egyik legveszélyesebb károsítója. A fertőzés következtében a szőlőtőkék terméshozama jelentősen csökkenhet, a beteg növények száma exponenciálisan nő, végül a parcellán található tőkék 80–100%-a is megfertőződhet, az ültetvény pedig hamarosan ki is pusztulhat. Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.), valamint a szőlészetéről és borászatáról szóló 2020. évi CLXIII. törvény (a továbbiakban: Btv.) módosítása a károsító elleni védekezés hatékonyabbá tételére vonatkozóan tartalmaz rendelkezéseket.

*RÉSZLETES INDOKOLÁS***1. §**

Az Éltv. alapján a termelő a zárlati károsító felszámolását, terjedését szolgáló intézkedés esetén a törvény végrehajtására kiadott jogszabály szerint részleges kártalanításra tarthat igényt. Az Éltv. módosításával egyértelművé válik, hogy amennyiben jogszabály a kártalanítás feltételeként valamely kötelezettség teljesítését írja elő, és a termelő ezt nem vállalja vagy annak később nem tesz eleget, kártalanításra a termelő nem jogosult.

2. §

Az egyéb szőlő fogalma a rendeltetésének megfelelően művelt borszőlő-ültetvények védelme céljából, a szőlő aranyszínű sárgaság növénybetegség elleni védekezés hatékonyságának növeléséhez és a hazai szőlő- és borágazatot érintő nagy gazdasági károk megelőzéséhez szükséges intézkedések meghozatala érdekében kerül bevezetésre. A Vitis (szőlő) nemzetséghez tartozó egyedek a borszőlő fajtákon túl a szőlőfélék családjának sok fajtát és azon belül sok alfajtát foglalja magába, amelyek nem rendeltetésszerű művelés esetén a szőlő aranyszínű sárgaság növénybetegség károsítójának táptalaját jelentik, védekezés hiányában folyamatos és súlyos növényegészségügyi kockázatot jelentenek a borszőlőre, veszélyeztetve a védekezési képességet és a borszőlő-ültetvények fenntarthatóságát. A Vitis vinifera subs. sylvestris (ligeti szőlő) Magyarországon őshonos, a bortermő szőlő őse, védett faj, ezért a betegséggel szembeni védekezést más szabályok alapján látja el annak tulajdonosa, kivételként történő kiemelése a fogalomból ezért indokolt.

3. §

A Btv. módosítása rendezi továbbá azt a helyzetet is, amikor az azonnali végrehajthatóság feltételei fennállnak és a hegybírónak nem szükséges megvárnia a közérdekű védekezés elrendeléséhez szükséges 60 napot.

4. §

Az 5/A. § az egyéb szőlőre vonatkozóan rendeltetésének megfelelő művelési kötelezettséget ír elő. A rendeltetésnek megfelelő művelés megköveteli a szőlő aranyszínű sárgaság növénybetegség kialakulása elleni védekezést vagy a kialakult szőlőbetegség terjedésének megakadályozását.

A rendeltetésnek megfelelő művelést a hegybíró és a hegyközség választmányának egy tagja az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény szabályai szerint ellenőrzi, ha az egyéb szőlő területe a növényvédelmi szabályozás szerinti borszőlő-ültetvényeken fellépő szőlő aranyszínű sárgaság növénybetegség miatt körülhatárolt területen van, vagy a grapevine flavescence dorée phytoplasma károsító jelenléte miatt – szintén a borszőlő-területeken bekövetkező betegség esetén – rendkívüli élelmiszerlánc-esemény elrendelésére kerül sor.

Az intézkedés célját szolgáló ellenőrzés lefolytatása érdekében a körülhatárolt területen az egyéb szőlő területének használója, ennek hiányában tulajdonosa (a továbbiakban együtt: egyéb szőlő használója) köteles az egyéb szőlőt a hegybírónak bejelenteni. Az Éltv. alapján az állami védekezést, járványügyi intézkedést elrendelő határozat közhírré tétel útján is közölhető nagyszámú ügyfél érintettsége esetén, továbbá, ha az intézkedés célját a kézbesítésből adódó késedelem veszélyeztetné. Ha a járványügyi intézkedés elrendelésére a grapevine flavescence dorée phytoplasma károsító miatt kerül sor, a nagyszámú ügyfél érintettsége vélelmezendő, ezáltal lehetővé válik a közhírré tétel, és az ellenőrzés azonnal megkezdhető, mérsékelve az esetleges gazdasági károkat.

Az egyéb szőlő ellenőrzésével induló eljárás megegyezik a borszőlő-területeken az ültetvény rendeltetésének megfelelő művelésének hiánya esetén foganatosított eljárással, azzal a kitéttellel, hogy az egyéb szőlő esetében a használóval szemben bírság nem szabható ki. Amennyiben a kötelezett a rendeltetésszerű művelést felszólítás ellenére sem teljesíti, a hegybíró az egyéb szőlő tulajdonosát kötelezi annak kivágásra, e kötelezettség nemteljesítése esetén pedig közérdekű kivágást rendel el, amelynek költsége a mulasztót terheli.

5. §

A Btv. 21. §-ának kiegészítése a törvény eljárási cselekményekre vonatkozó rendelkezéseit terjeszti ki a borszőlő-ültetvények és az egyéb szőlő területek rendeltetésszerű műveléséhez kapcsolódó ellenőrzés esetére.

6. §

Átmeneti rendelkezés az egyéb szőlő használójának bejelentési kötelezettsége tekintetében.

7. §

A Btv. jogharmonizációs záradékának kiegészítése a növénykárosítókkal szembeni védekező intézkedésekről, a 228/2013/EU, a 652/2014/EU és az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 69/464/EGK, a 74/647/EGK, a 93/85/EGK, a 98/57/EK, a 2000/29/EK, a 2006/91/EK és a 2007/33/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. október 26-i (EU) 2016/2031 európai parlamenti és tanácsi rendelettel.

8. §

Jogtechnikai módosítás.

9. §

A Btv. 5. § (2) bekezdése szerinti, a vegetációs időszak során fennálló művelés ellenőrzése a hatóság részéről állandó jelenlétet követelne, ami nem cél, a kötelező művelési kötelezettség teljesítését vagy annak hiányát tudja a hatóság megállapítani. A vegetációs időszak során fennálló kifejezés törlése a művelési kötelezettség tartalmát nem szigorítja és nem is változtatja meg. Ha a mulasztás megállapításra kerül, de az eljárás eredményeként a művelés megkezdődik, a hegybíró az eljárást megszünteti.

10. §

Hatályba léptető rendelkezés.

11. §

Jogharmonizációs záradék.

Az Indokolások Tárát a Miniszterelnökség szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Ducsay Zsuzsanna Ágnes.

A szerkesztőség címe: 1054 Budapest, Alkotmány utca 5.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <https://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.